

गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन वाहतूकीस  
आळा घालण्यासाठी जिल्हास्तरावर समिती  
स्थापन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन  
महसूल व वन विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक: गौखनि-१०/०६१५/प्र.क्र. २८७/ख  
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२  
तारीख: ५ डिसेंबर, २०१५

संदर्भ :- १) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३  
२) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: खनि/१०/०५१२/प्र.क्र. ३००/ख,  
दिनांक १२ मार्च, २०१३  
३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि-१०/१०१४/प्र.क्र.५००/ख,  
दि. २१/०५/२०१५

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील तरतुदीनुसार गौण खनिजाच्या उत्खननासाठी प्रकरणपरत्वे सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून परवानगी दिली जाते. राज्यातील वाळूच्या उत्खननासंदर्भात धोरण निश्चित करण्यात आले असून, सदर धोरणातील तरतुदीनुसार वाळूची निर्गती लिलावाद्वारे करण्यात येते.

राज्यात नागरिकरण, इतर राज्यातील नागरिकरणापेक्षा फारच अधिक वेगाने होत आहे. त्यामुळे गृहनिर्माण, पायभूत सुविधा तसेच इतर विकासकामांसाठी वाळूची गरज सतत वाढत आहे. वाळूची मागणी व पुरवठा यात असमतोल निर्माण झाला असल्याने वाळूचे उत्खनन व वाहतूक या क्षेत्रामध्ये काही अपप्रवृत्ती निर्माण झालेल्या आहेत व त्यामुळे वाळू व इतर गौण खनिजांच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीसंदर्भात बऱ्याचशा तक्रारी शासनाकडे प्राप्त होत आहेत. या तक्रारींची प्रत्यक्ष तपासणी करून सर्व संबंधित विभागांचा परिणामकारक समन्वय साधून त्यांचे निराकरण करणे तसेच गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीशी संबंधित अपप्रवृत्तीवर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीकोनातून गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन/वाहतूकीस आळा घालण्यासाठी महसूल विभाग, पोलीस विभाग व परिवहन विभागातील अधिकाऱ्यांचा समावेश असलेली जिल्हास्तरीय समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होती.



## शासन निर्णय :-

गौण खनिजाचे अवैध उत्खनन व वाहतूक यासंदर्भात प्राप्त झालेल्या तक्रारींच्या अनुषंगाने सर्व संबंधित विभागांचा परिणामकारक समन्वय साधण्यासाठी आणि अनधिकृत उत्खनन व वाहतुकीशी संबंधित अपप्रवृत्तीवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे :-

१)	जिल्हाधिकारी	-	अध्यक्ष
२)	जिल्हा पोलीस अधीक्षक/पोलीस आयुक्त	-	सदस्य
३)	प्रादेशिक परिवहन अधिकारी	-	सदस्य
४)	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	-	सदस्य सचिव

२. जिल्हाधिकारी यांनी सदर समितीची दर महिन्यातून एकदा किंवा आवश्यकतेनुसार अधिक वेळा बैठक घेऊन गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतुकीबाबत प्राप्त झालेल्या तक्रारी, निवेदने व त्यासंबंधात करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घ्यावा व अशा प्रकरणांना आळा घालण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना विषयी संबंधितांना निर्देश द्यावेत.

३. सदर शासन निर्णय गृह विभाग व परिवहन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१२०५१८३३०६९३१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(माधव काळे)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

२) मा.मंत्री (महसूल) / मा.राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

३) अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.



- ४) अपर मुख्य सचिव (परिवहन), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ५) प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ६) प्रधान मुख्य वन संरक्षक, वनभवन नागपूर.
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त.
- ८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई.
- ९) सर्व जिल्हाधिकारी/सर्व पोलीस अधिक्षक
- १०) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य नागपूर.
- ११) सर्व प्रादेशिक परिवहन अधिकारी
- १२) प्रधान, महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
- १३) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
- १४) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.